संस्कृत

ग्रं. नं. १९०४

स्तोत्र

श्रीधराचार्य पुष्पांजलि स्तोत्र

एकूण श्लो. १०४

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

म॰ कि॰

१ ॥श्रीगणेशायनमः ॐमहिषमर्दिन्यैनमः वेदांअननमिंदुशेखर यथार्थालंस्यभालेक्षतसिंदूरं मन्येनेतिचार्थेन
परंधुत्वंतमित्यशिरः तस्योलिप्यतुलस्थलाटफलके चुंबंत्यदोचुंबितम्भ्रं गौर्यासयतोग्हरे चहस्तेभ्यूयाञ्
चानामुदे १ श्रीमहामायास्तवनंचतुर्मुखपंचमुखसहस्रमुखादिभिरप्यसुकरं तत्स्तवनंगनुकूलशब्दार्थ

भगवतीभगवत्पदपंकजं भ्रमरभूतसुरासुरसेवितं
सुजनमानसहंसपरिस्तुतं कमलयामलयानिभृतं भजे १

प्रतिपत्तयेतच्चरणमेवस्तौति भगवतीतिहे भगवतिसकलकल्याणनिलये भजेरस्मुत्तमपुरुषप्रयो
गादहमितिकर्त्रध्याहारः पंकजंकर्मस्यसंबंधसिद्धयेतवेतिपदमध्याहारयति तत्करणनिमित्तं
भक्तानांश्रीस्यर्थंच अनुरागात् भक्तितः तथाचार्हतवभगवत्याःपदेपंकजं भजे इतिसंबंधः पदपं
कजं विशिनष्टि भगोमेश्वर्यमाणिमादि ॥३ ७ श्री ७ ९ १

तद्युक्तं किंच भ्रमराकारास्सङ्गाः सुरासुराः तैसेवितं अपिच सुजनानां मानसानि तैरप्य हृं
सास्तैरूपस्कृतं परिष्कृतं अमलया कमलया निभृतं मध्यासितं रूपकमलंकारः २ स्वकृतफलाभि
यिकुलदैवतो नमति ताद्युभावपिवंदेहं विघ्नेशकुलदैवतौ नरनागाननस्त्वेनरसिंहाननोपरः नरोपि
सन्नागाननोऽपरश्च सिंहाननश्च २ मरथ्वं मतिजानो भ हरिचित्ते रुरेः गुरोश्च पादपद्मं निधाय ध्यात्वा

ताद्युभावपिवंदेहं विघ्नेशं कुलदैवतम् नरनागाननस्त्वेको नरसिंहाननः परः २ हरिगुरुपदपद्मे हृद्यपद्मेनुरा
गादधिगतपरभागे सन्निधायादरेण तदनुचरिकरोमि प्रीतये मुक्तिभाजां भगवति पदपद्मे पद्मपुष्पांजलिं ते ३

विघ्नमातुर्महालक्ष्म्याः पद्यस्तोत्रं तदुपायः पुष्पांजलिः तां चरिकरोमि करोमि हृद्यपद्मे निमित्ते सप्तमी हृद्या
नि हृदंगमानि कमलानि पद्यानि पद्यन्ते अर्पतानि पद्यानि तान्येव पुष्पाणि तेषां मंजलिं किंभूते हरिः अ
धिगतपरभागेकोर्थः एकोविधिभागः द्वितीयोमंत्रभागो ऽन्यस्तुतिभागः तेन्यपरकुपासमोनारव्यो भा
गः तथाच ज्ञातोपासनाकांडे अनुरागान्निधायेतिवा भगवत्याः पदपद्मे भगवत्पाद्यः पदविशेषणं ३

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

।।२।। केनैते इति केनगपिप्रितेनासेनश्छेतेप्रश्ने किनाच्यस्मेरे यथंकिंखमदे ननुब्रह्मादगकृत्ता विष्णुनापालिता रुद्रे
णसंहियंत इति प्रसिद्धेः प्रश्नस्यैवैयर्थ्यं अत आह ब्रह्माद्यास्यस्य विषये यस्यानित्यस्याः देव्याः प्रसादावधिप्र
सक्तिपर्यंतं शंकिताः संति अतः सामरिपुबासुरस्य प्रमथिनी मथनकर्त्री तदुक्तं तोऽइ अनादित्येन भासां मम
लाऽहंतागिरूक्ता अविंघा भिंघ्यात् दारयतु ४

केनैते रचिताः कुतो नु निहताः शुंभादयो दुर्मदाः केनैव बत पा
लिताः इति कृतप्रश्ने किनाच्यस्मेरे ब्रह्माद्या अपि शंकिताः सविशये यस्याः प्रसादावधि प्रीता सा मर्दिषासुरप्र
मथिनी निंद्याद्विघ्नामितां ४ पातुं श्री स्तु चतुर्भुजा ... चितान् धत्ते तुर्महोज्जो भुजान् धत्ते ष्टादश धाकि कारण
गुणाः कार्येषु आरंभकाः सत्यं रिकाधितिदं सरव्य ... स्वयं सूक्ष्म ... मेकं प्रतिपत्तये किमथवा पातुं दशा
ष्टौ दिशः ५

प्रतिज्ञान्तं प्रस्तोतुं तव्यानं करोति पातु मिति श्रीमहालक्ष्मी चतुरो भुजान् धत्ते धारयति किमर्थम
त आह कर्माणि बहूनि यातुः ध्यातारं चतुः शिरसं पातुं रक्षितुं रुद्र नयादिति भावः स्वरूपतस्तु अष्टादश भुजान्
धत्ते तदुक्तं मार्कंडेये अष्टादश भुजा देवी सा सहस्र भुजा रणे इति ननु प्रथमतः कमलांकुशपाशाक्षैरलंकृत
चतुर्भुजाः इंदिरा कमला लक्ष्मीः सा श्रीरुक्मांबुजासना इति ध्यानस्योक्तत्वादष्टादशभुजात्वं कुत इत्यत आह २

कातिहेतुवाच्यकं हिहेतौ ॥ अथवा धर्मस्येस्तुके ॥ हेतुकारणंमाया कार्यंब्रह्मादितत्रशंभुरष्टभुजः यथा कप
लश्रूलडमरूपर्शुखड्गांगखंकवः चोरुमदयेदध्यानेष्टमूर्त्तिः पूज्यः सुरासुरैरिति स्वयंभूर्भगवान्वि
ष्णुः सोप्यष्टभुजः तदुक्तं भागवते हरिरध्या सर्वं स्वांत्यस्तांघ्रिपद्मः पतंगेंद्रपृष्ठे शारगारि
चर्मासिगदेषुचापपाशान्दधानोष्टभुजोभ्यप्रबाहुर्हरिर्ध्येयः पद्मासनेब्रह्मासक्षसुग्रकमं
डलुरिति तथा चैषामष्टादशभुजत्वं निर्गीयते धान्नां नैकप्रतिमत्तयेसृष्टिस्थितिप्रलयरूप
कर्मसाधनंरजःसत्वतमोगुणास्तेषुयेदृश्यते तेतु मायया गुणा एव गुणाः तथा चश्रुतिः यंकाम
येतंतमुग्रंकृणोतंब्रह्माणंतमृषिंतंसुमेधामिति सात्तस्यमेधसः सलोपः छांदसः इत्यादिकंमनसिसं
चित्यकारणगुणाः कार्यगुणारंनकइति दिक्पतिरंतिसख्यभुजन्मत्त ह्व्दांतेश्रूयमाणंपदंप्रत्येक
मभिसंबध्यते तथा च दिक्पतयो रैति दिक्पतिसख्यभुजन्मत्तरंतिसख्यभुजभन्तसंभु
तुः स्वयंभूश्च सर्वेलोकसिद्धत्वात् स्वयंभूर्विधुजन्मत्त स्वेनभवति ब्रह्मास्वयंभूरिति एवमष्टदश
भुजंधर्मस्येहेतुरुक्तः ॥ अथवा केषांचिन्मतेन रुद्रादिशः केषांचिन्मतेष्वेतद्भुजयंपातु किमित्युत्प्रेक्षा
॥ ॥ अनंतरूपिणे येन मोनमः ॥ मत्स्यमूर्त्तये येन मोनमः ॥ ॥ ७

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

॥२॥ उक्तानामष्टादशानां भुजानां धारणे हेतुं तस्माह श्रीस्येति — अष्टादशसंमितते षु संख्याके षु विमे षु सम
तिशाख्यक्रतुषु ऽगित मवशिष्टादिषु वरान्दातुं वा यद्वा युगपत् कालीचसरस्वतीच उभेमदात्मिके इति

श्रीत्याष्टादशसंमितायुयुग्ममविधिमेषु दातुवरं
स्यात्तुं वा नयतोविभर्षि नगवत् वृष्टाऽस्यैतान्भुजान्
यद्वाष्टादशधा भुजास्तु विभृतः कालीसरस्वत्यु मे आ
लंबैकमहोनयोः प्रथयितुं सात्त्वं रमेरक्षमाम् ६

अहो अनयोः नयोः आलंबैक्यं अवलंबस्य एकत्वं प्रथयितुं प्रकटीकर्तुं यतः ते अष्टादशसंख्याकान्भु
जान्भृतः धारयतः सात्वं मामविघ्नजननी अतो हेतोः हे रमे मां रक्ष ६ ७ श्री ॐ २

पुष्पांजलिमिव पुष्पांजलिः छंदस्तामेवमहालक्ष्मीमासमंते जयजयेति हे महिषासुरमर्दिनि महिषासुरं मर्दितुं
तु शीलं यस्यास्तत्संबोधनं रम्यः कपर्दो जटाजूटो यस्याः तत्संबोधनं हे रम्यकपर्दिनि हे शैलजस्य हिमालयस्य
सुते जय सर्वोत्कर्षेण अधर्मस्व आद्यदेवी सा किंभूते अयंतिकोमलालापे गिरिं नंदयितुं शीलं यस्याः नंदि ह
र्षमुद्धर्षं इत्यस्मात् नंदिता मेदिनी भूर्यया महिषादिनाशात् इत्यर्थः विश्वं यया नंदि विषयेन नोदयंत्री इति तया

अयि गिरिनंदिनि नंदितमेदिनि विश्वविनोदिनि नंदिनुते गिरिवरविंध्यशिरोधिनिवासिनि विष्णुविलासिनि
जिष्णुनुते भगवति हे शितिकंठकुटुंबिनि भूरिकुटुंबिनि भूरिकृते जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ७

नुदमेरणं इत्यस्मात् नंदिर्गणेश्वरः तेन नंदिना नमस्कृते पुनः किंभूते गिरिवरश्चासौ विंध्यश्च तस्य शिरः शि
खरं धीयते यस्मिन् शिरोधिः शिरोधिः इत्यकारांत तत्र निवसतीति तथा तत्संबुद्धिः विष्णोर्विलासिनि जिष्णुरर्जुन
स्तेन नुते नुता स्तुता हे भगवति हे शितिकंठस्य शितिकंठस्त्रिलोचनः कुटुंबिनि स्त्रिये भूरिब
कुटुंबिन्यः तासां भूरिसौभाग्यं तत्र हिते पिया समस्तास्त्वयेति भूरिमिद्धः ७ ७ श्री

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

४

सुरसमंचरान् अभीष्टान्वर्षयतीति तथा दुर्धरः पुरुषाविष्यतिशेषः तान् धर्षयतीति तथा धर्षणं स्यात्पराभवः परा
भूतीत्यर्थः दुर्मुखान्मर्षयतीति मृषस्तितिक्षायां त्यस्मान्मर्षणं सहनं अयं नाम्यः किं करिष्यंतीति तथा च श्रुतिः अनी
दृनेकदंको असिन्निष्पाद्भीहादिकिमनुत्रयः करंति खलेनपर्वान्मृतिरुन्निभूरिकिमानिरंतिशात्र्यानिडाः इति यद्वा मर्षणं मा
र्जनं दूरीकरणमित्यर्थः हर्षे रता तथा त्रीणि भुवनानि लोकान्पोषयतीति तथा शंकरं तोषयतीति तथा कल्मषाणि मुष्णाति

सुरवरवर्षिणि दुर्धरधर्षिणि दुर्मुखमर्षिणि हर्षरते त्रिभुवनपोषिणि शंकरतोषिणि किल्बिषमोषिणि घोषरते दनुजनि
रोषिदुर्मदरोषिणि दुर्मदशोषिणि सिंधुसुते जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते २ अयि जगदंब कदंब
करंबवनप्रियवासिनि वासिनि हासरते शिखरिशिरोमणितुंगहिमालयशृंगनिजालयमध्यगते मधुमधुरे मधुकैट
भगंजिनि कैटभभंजिनि रासरते जय जय हे ३

तितथा भुवनस्य पूर्वो वेरवं निवासः तत्र रथा तथा दनुजान् निरंतरं रोष
सति तथा दुर्मदान् शुंभादीन् रोषयतीति तथा दुर्मदान् महिषासुरादीन् शेषयतीति तथा सिंधोः क्षीरार्णवस्य सुता
तथा २ हे जगतां अंब मातः कदंबानां वनं समूहः सः प्रियो यस्याः सा वासस्थानं तत्र निवसतीति तथा हासे रता तथा यद्वा
तन्निवासिनी कादंबरी तथा हासरते शिखरिणां गिरीणां तस्मात् वस्तुतस्तु शिखरिणां गिरीणां शिरोमणिः रत्नाः सचासौ तुंगहिमा
लयश्च तस्य शृंगे आलयमध्ये गता तथा मधुना रसो मधुना मधुरा स्यात्तथा मधुकैटभौ भंजनेषु लंघस्यात्तथा

२ १४ ४

the joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ग्यरूपत्वंबहुरूपत्वंदेव्याःअस्तुययैतत्पचिनाशग्य अगविर्भूतांमस्तौति अयीति निजस्यात्मनोहुंकृतिःहुंकारःहेहूंइ
त्यनुकरणशब्दोवा।नीगषिकार्थः तन्मात्रेणनिराकृतेगयोधूम्रविलोचनोधूम्राक्षः तद्धूम्राणांशतंयथातयासं
मरेयुद्धेविशेषेणशोषितागशोणितबीजोरक्तबीजस्तस्यसमुद्भवायेषांतेएवंभूताःशोणितबीजाःशोणितान्येवबीजा
नियेषांतेषांलतागपरंपरायथातथा। शिवशिवस्याश्चर्ये शुंभस्यमहाहवेचर्वितामर्दितांकरोरताःभूताःपिशाचा

अयिनिजहुंकृतिमात्रनिराकृतधूम्रविलोचनधूम्रशतेसमरविशोषितशोणितबीजसमुद्भवशोणितबीजलते
शिवशिवशुंभनिशुंभमहाहवचर्वितभूतपिशाचपतेजयजये ० ५ १० अयिशतखंडविखंडितरुंडवितुंडि
तशुंडगजाधिपते रिपुगजगंडविदारणचंडपराक्रमशौंडमृगाधिपते निजभुजदंडविपातितचंडनिपा
तितमुंडभटाधिपतेजयजयहेमहिषासुरमर्दिनिरम्यकपर्दिनिशैलसुते ० ५ ११

स्तत्पतयोवेतालास्तैरवारमोयर्पितयथा ५ १० शतशःखंडाइतिशतखंडेखंडेशेषेणखंडिताःशकलीकृताः
विगततुंडशुंडायेतगजाधिपतयोगजेंद्रायथातथा। रिपवोवैरिणःतेषांगजास्तेषांगंडस्यकुंभनागस्य
विदारणेविषयेचंडउग्रःपराक्रमःतेनतैशौंडःसमर्थोमृगाधिपतिःसिंहोयस्याः तथानिजभुजदंडेनविपा
तितेगयचंडनिपातितेमुंडश्चभटाधिपतिसेनापतीमयातथा। ५ ११ ॐ छ श्री ॥

५ धनुष अनुषंगबान्योरणक्षणः युद्धसमयः तस्यसंगेतत्प्रसंगे परिस्फुरंतियान्यंगानितत्रनयंतम्भ्रलंतः कटकाः कं
कणायस्याः सातथा कनकेनापिशंगाः पिंजरितायेपृषत्काबाणास्तेतयस्मिन्नताद्दशोनिषंगस्तूणीरंयेबांतेचतं
रसंतोगर्जंयेबटुकादेवीगणास्तैरेवहेतुभूतैः सम्यकृतस्त ढुढुकाशब्दयुद्धानेनयथास्यात्तथा कृतंयन्नृत्यरचनयास्या
पितं यद्धत्तुरंगंजाग्धरयपादगंतंपछ्चुणवलंतस्य छिरिछेदनं तयरिंगेरणभुविघटंतंस्यापुधानिपातयंतो

धनुरनुषंगरणक्षणसंगपरिस्फुरदंगनटत्कटकेकृतचतुरंगबलक्षितिरंगघटद्बहुरंगरटद्बटुके कनकपिशंग
पृषत्कनिषंगरटद्बहुसंकृततद्दुडुके जयजयहे० १२ अयिरण दुर्मदशत्रुवधोद्धरदुर्धरनिर्झरशक्तिभृते दुरितदुरी
हदुराशयदुर्मतिदानवदूतदुरंतगते चतुरविचारधुरीणमहाशयदूतकृतप्रमथाधिपते जयजयहेमहिषा
सुरमर्दिनिरम्यकपर्दिनिशैलसुते १३

बहुरंगाणानाविलासारटंतोगर्जंतोबटुकागणायस्याः तथा ६ १२
रणेदुर्मदाअपिशत्रुनाशयोयेशत्रवः तेषांवधे उद्धरा धुरं वहत्या निर्झरस्याप्रवाहादिनांयाशक्तयः ब्राह्म्याद्याः
ताभिः भृताः तथा चतुराविचारणातत्रधुरीणाः सर्वांगमहाशयोमहात्मानारदूतकृतोदूतत्वंतेनसहितः
प्रमथानामधिपतीरुद्रोयथा तथादुष्टदुर्मतिः दासा दुष्टाईहायेषांतेपवदुराशया दुर्मनसः प्रतएव
दुर्मनसोयेदानवाः शुंभादयस्तेषांदूतः सुग्रीवः नामातस्यदुरंतो अप्राप्यपारागतिर्यस्याः तथा ७ १३ ५

A project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

शरणागतौवैरिणांय धूजनः स्त्रीजनतस्यये वीरा पुरायवरा भर्त्तारः तेषां अभयदाय्यी करोयस्याः तयात्र
यालगं भुयनं मानमस्त शूलं आयाये विरोधिनस्तेषां शिरो धोग्रीवायां कृतंपातितंयर मलं शूलं तत्करेया
सैयस्यास्तया दुमिदुमितः पश्चात्पश्चात्कृततायेऽमरस्तेषां ये दुंदुभीनांनादास्तेमुहुर्मुखरीकृतः
बकुकोलक्रूतिन्तः विस दिङ्मुकरेरिशांस्तमुहोयणतथा ८ १४ सुरललनाभिरप्सरोभिः ततथेयिइत्य

॥ अयि शरणागतवैरिवधूजनवीरवराभयदायकरे त्रिभुवनमस्तकशूलविरो
धिशिरोधिकृतामलशूलकरे दुमिदुमितामरदुंदुभिनादमुहुर्मुखरीकृतदिङ्
करे जयपूज० १४ सुरललनाततथेयितथेयितथाभिनयोदरनृत्यरतेकृतकुकुथकुकुथो
गडदादिकताललकुतूहलगानरते धुधुकुधुधुक्कटधिंधिमितध्वनिधीरमृदंगनिनादरते ज० १५

नुकरणशब्दैः तयातथाकृतोयोऽभिनयोंगविक्षेपस्तद्गर्भयन्नृत्यंतत्परे तत्तदनुरक्ते कृतः यारितः कु
कुथकुथोगडडइत्याद्यो यतालविशेषास्तेषांयः कुतूहलः कौतुकं तद्युक्तंयद्गानंतत्ररते हृत्तवित्ते धु
धुकधुधुक्कटधिंइत्याद्यनुकरणशब्दः संजातोयत्रेतादृशोयाध्वनिर्तिद्वांतधीरोगंभीरोयेयांमृदंगेषु
रजनस्तन्निनादरते ९ १५ छ श्री छ श्री ॥

A project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao ... Pratishthan

६

जयजयेत्यभितिजल्पस्यजपोयस्याः तथा सिद्धविद्याधरैरितिभावः जयशब्दोत्तरं परायास्तुतिः तदनुरक्तंय
त्कृष्णंतत्रसक्तचित्ते झणञ्झणइत्याद्यनुकरणयुतौयौनूपुरौतयोर्यत्सिंजितंयद्ध्वनितंतेन मोहिते भूतलशो
भयलातथा प्राङ्गणे दितनर्त्तितंयन्नटयोईतत्रावसरे प्रत्यायानद्धः नराश्चतैर्नटितं भक्तावितयन्ता
टयंनटनंतंयन्नागद्धः अभिनयः तदस्तत्त्वे ३९ ३० अयि सुशोभनंमनोयेषांतादृशयेसुमनसोविद्व

जयजयजल्पजपेजयशब्दपरस्तुतितत्परविभ्रमते झणझणझिंझिमझिंकृत
नूपुरसिंजितमोहितभूपते नटितनटार्द्धनटीनटनायकनाटितनाटकनाट्यरतेजय ० १६
अयि सुमनः सुमनः सुमनः सुमनः सुमनोरममकांतियुते श्रितरजनीरजनीरजनीरजनी
रजनीकरवक्त्रवृत्ते सुनयनविभ्रमरभ्रमरभ्रमरभ्रमराधिपतेजयजयहेम ० १७

सोमहर्षयः सुमनसोदेवास्तेषांयानिसुमनांसिस्वर्गेकुसुमानि तेभ्योपिसुमनोरमाःकांतिरूपशोभायाकांतिरं
गश्रीस्तयायुते श्रितरजनी रजोगुणरहितैःसुरसंघैर्नतादृशीयथन्नीरजे कमलेनीरजनीकमलिनीरजनीकर
श्चंद्रस्तद्वत्वक्त्रंतेनवृत्ते रञ्जनशोभनयोर्नयनयोर्यौविभ्रमोविलासस्तत्रातिशयेनतोभ्रमराइ
परसंज्ञाः भ्रमरांतिनादृशाये भ्रमरद्विरेफास्तन्मधुता अधिपतयोदेवायस्याः तथा ३१ ३८ ६

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मृगितः पूजितो महाहवमल्लो महेश्वरस्तस्य मतल्लिकार्यं स्वस्त्ययनाय वल्लितो लिखितो येन रल्लकः सीमंतस्त
घुसृणयुक्तं तिलकं भालं तत्र रते विरचिता याः पल्लिः केशसंहतिः तत्र चपल्लिता चपलीकृता यया यामल्लिकसिल्लि
का मालाती मालालंकृतो ये भिल्लिका भिल्लास्तेषां यो वर्गः तेन वृते श्रीतं श्रामितं कृतं फुल्लं कृतं विकासं उल्ल
सितं शोभितं अरुणं यत्तल्लजं तद्दीतिहेतु यच्चयं पल्लवं विम्बराकारं त्वात्सुछोभनं जं स्वीत्यस्तयल्लति आर्द्रेत्त

मृगितमहाहवमल्लमतल्लिकवल्लितरल्लकमल्लरते विरचितवल्लिकपल्लिकमल्लिकसिल्लि
कभिल्लिकवर्गवृते श्रुतकृतफुल्लसमुल्लसितारुणतल्लजपल्लवसल्ललिते जयजयहे० १८
अविरलगंडगलन्मदमेदुरमत्तमतंगजराजगते त्रिभुवनभूषणभूतकलानिधिरूपपयोनि
धिराजसुते अयिसुदतीजनलालसमानसमोहनमन्मथराजसुते जयजयहे० १९ ६

इति तल्लजं कमलं तद्वज्जयन्त्यो लव अयथव शिवशोभः नेत्रमुखं पाणिर्वा तेन ललिते १८ ६ अविरलमनल्पं गंडा
त्गलन्तस्समदः मेदुरः पुष्टो ये मत्ता मतंगजास्तेषां राजा येरावतस्तद्वद्गतिर्यस्याः सा तथा त्रिभुवनस्य भूषण
भूतः रूपः कलानिधिश्चंद्रस्तद्रूपा नंददायिनी सैव पयोनिधिराजः क्षीरसागरः तस्य सुते सुदतीनां सुंदरी
णां लालसमाकांक्षितं युक्तं यन्मानसं तस्य मोहन आनंदकरो यो मन्मथो राजा प्रद्युम्नः स सुतो यस्याः तथा १९ १२

न०का०

८

कमलस्य दलवदमलाकं भ्रतियस्य तत्तनेत्रं तस्य यः कमलं च विसेपादयुः ताभिः प्रकलितम अकुलं अतुलमत
तुल्यं भालतलं यस्यास्तया सकलविलासकलानां निलय क्रमकेलौ चलनविलसे चलत्तलज्ज्योत्यापल
यमानं हंसकुलं यस्याः सकाशात्तसा तया अलिकुलवत्संकुलं मेघनीभूतं यत्कुंतलमंडलं चिकुरनि
करः तद्वत्यो मौलिर्मस्तकं तत्र मिलद्दयंयकुलानां मलिकुलं तं गवृंदं यस्याः सा तया ३४ २० इति

कमलदलामललोचने मलकांतिकलाकुलितातुलभालतले सकलविलाससकलानिल
यक्रमकेलिचलत्कलहंसकुले अलिकुलसंकुलकुंतलमंडलमौलिमिलद्बकुलालि
कुलेजयजय० २० करमुरलीरवपरिजितविकूजितलज्जितकोकिलमंजुमते मिलितमिलिंदमन
नोहरगुंजितरंजितशैलनिकुंजगते निजमयतरुगृहशबलाङ्गरंगणसंभृतकेलिततेज०२१

शबरीरूपांवर्णयित्वा राधारूपां वर्णयति श्रीकृष्णस्य करगतायां मुरल्यां तत्स्वरेण परिजिताः कूजिते
लज्जिता कोकिला इति मंजुः मतिर्यस्याः सा तया मिलिता संहता ये मिलिंदास्तेषां मनोहरं यद्गुंजितं तेन रंजि
ताय शैलो गोवर्द्धनस्तस्य निकुंजं लतागृहं गता तया निजस्य गकभूताया ग्रोपांगनागताभिः शबलं चित्रि
तं परं गरुकुंजमं तं तत्र यदंगरणं गमनं तेन संभृता प्रारब्धा केलिततिर्बुध्यावचपरासकोऽसदियितया ११ २१

८

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

करिनेदयत् पीतंदुकूलंपीतांबरंतस्यवेविचित्रानयुरवा: किरणैस्तिरस्कृतप्रचंडरुचिरुग्घदग्दित्योयया नया
सुरतसमाधिपुसुरतयोगेषुसमाना: मानसहिता: येसम्यग्ध्यायोविमलंभा: तेषुसमानगुप्तीश्वषणदीता मा
नसहितायेसमाधय: संयोगास्तेषुनागनमपन्नारस्थितिर्यस्या: सातया ॥२१॥ एवंदेव्यानानोरूपात्यतथुंगगरारि
कंचमसूयमस्तुतमनुसरति मगलेति मगनानामस्कृतायेसुरासुरास्तेषांमौलिषुकोमपिषुपरिस्फुरंत: प्र

करिनद्यीतदुकूलविचित्रमयूखतिरस्कृतचंडरुचे जितकनकाचलमौलिमरेगेर्नतनिर्जरकुंजरकुंजकुंचे सुर
तसमाधिसमानसमाधिसमानसमाधिषुजगत ...जयतय ०२२ मगलसुरासुरमौलिफणिस्फुरदंशुलस
त्नखचंरुचे विनितसहस्रकरैकसहस्रकरैकसहस्रकरैकनुते ... सुरतारकसंकरतारकसंकरतारकसुनु
नुतेजयजय ०२३

तिविंबितरागेये अंशव: किरणा ... रवकं ... स्यकस्थयेगरीमयोगस्या: सम्यग्विजिता:
परेरितिशेष: सहस्रंकरानिशीमंगसिराजतिसहसेष: सर्व ... सहस्रकर: सूर्य: एकसहस्रकरईड: यत: कर्मिंडियस
मास्यातं अत: कानिइंद्रियाणि पक्षाणितानिरातीतिइंडस: कोमुख्योयेषांतेनैर्नुते सुराव्वलास्यति आपस्यो
विष्णु: सम्यग्यारिकंकुर्वंतीतियार्थिक: तान्तनयतीचिराघुपदेशेनेतिबुलासम्यकरो ... समाधिमितिरकरता
रकोयन्नतारयतिलोकानितिसंकुरश्चासौतारकश्चेतिकर्मधारय: ... तेषांस्तुनव: कामादय: सनकादय: संकादयश्च

॥श्री:॥ ... मालिका २६८

केशिपैकमलाया: शोभायनिलये आयमस्तुते आश्रयत्त्वसंपदो निलयेक मलेलक्ष्मिविचमुहृदय गते य: पुमान्प्रतिदिनमन्वहं त्वत्पदकमलयुगं वरिवस्यति पूजयति स: कमलायास्तव दुनयभूतभाग्योनिलय आगमस्य तत्कथनं भवेत् अपितु न भवेदेव इतिहेतोस्तस्त्वनुशीलयतो विचारयतो मम किं न भवेत् अपितु भवत्येव अनन्यमम तव पदमे चरणमेव परं पदं मोक्षद्वारं अस्ति २६ २४

परकमलेकमलागृनिलयेवरिवस्यति योनुदिनं च शिवे अयि कमले कमलागृनिलयेक मलागृनिलय: स कथं न भवेत् तव पदमेव परंपदमित्यनुशीलयतो मम किं न शिवे जय जय० २६ २४

कनककरस्तत्करकेषु जलैरनुसिंचति तेन गुणांगरंगभुवं भजति स किं न शचीकुचकुंभनतटीपरिरंभसुखानुभवं तव चरणं शरणं करवाणि नतामरवाणि निवासिशिवे जय जय हे महिषासुरमर्दिनि० २५

उक्तमर्थमर्थांतरोपन्यासेन दृढयति कनककलश्सवत् नागनलसत्र येकरकापात्रविशेषे शोभास्तेषु यानि जलानि तै: तेन बअंगरंगस्थरंगभुवं नक्तोपरोपवेस्थानं सिंचति सेचयन्तिसोपि शचीकुचकुंभयो: परिरंभ आश्लेष: तत्सुखस्यानुभवं किं न भजेत् अपितु भजते अत्रशचीशब्द: तत्सलचर्युपलक्षक: शब्द: पतिव्रतात्वगत्र अतएव हेनतामरवाणि भयमनि शिवेत्वचरणं शरणंकरवाणि नता अवेचा: ठत्ता अमराणवां भिप्यस्यांस्तुतौ ऽसमर्थयात ३३ २९

तमेवार्थमनुवक्तीति यः त्वद्विमलेंदुकलं मुखं तदपि विमलमिंदुकलेव स्मितं यस्मिन् तत् स्मितं विकसितमि
त्यर्थः तादृशं मुखं कलयन् पश्यन् किंदृशं विमला इंदुकलेव कलेव स्मितं तादृशमवलोकयितं यस्य अनुक
लयते ध्यानपरो भवति सोपि पुरुषस्तस्यैव स्य पुरे स्थित्वा या इंदुमुख्यः सुमुख्यः सुंदर्यः ताभिः किमु विमुख्यो
क्रियते पराङ्मुखेतानित्यर्थः अतो गम्यतं शिवं यतो भवतो कृपया किमनुकथं आत्तधनं मा लेभ्यर्थेन क्रियते क्रियत एव इति २०

तवविमलेंदुकलं विमलेंदुकलं कलयन्ननुकलयते किमु पुरुषस्तत्पुरे इंदुमुखीः सुमुखीभिरसौ विमुखी क्रियते
मम तु मतं शिवमागत्तधनं भवती कृपया किमनुक्रियते तन्नयतत्र २६ अयि निर्दयमुत्तर या कृपयैव त्वया न
यितव्यमुमे अयि जगतो जननी कृपया त्वयथास्मि तथानुमिता स्मिरमे यदुचितमत्र भवत्युरसी कुरु तामुरुताप
मयाकुरु मे नत्र २७ स्तुतिमितः स्तिमितस्तु समाधिनगनियमतो यमतोनुरिरं नपठेत् परमपरमय मसनिषेव्यते

इधुनादेवी स्तुतिमरव्य स्वाभिलषितं प्रार्थयते अयीति हे उमे दीनदयालुतया उत्तमा या कृपया तया
भवितव्यं यथा जननी जगतः अति कृपया भूयते हे रमे तथा त्वयापि भया अनुमता स्मि कृत्तास्मि अन्नेः अयथा यदु
चितं भवति तदुररी कुरु तावत् अरमे कुरु किमत आह मेतापमात्मेति मकोरि अपाकुरु तारमय हे देविवरे जयजे
य २९ २७ एवं स्तुत्वा तस्याठविधिं फलं च निर्दिशति यः स्तुतिं स्तोत्रं इतो धिगत स्तिमित आनंदेन विवशः

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

९

समाधिनासाधधानेननियमतः कालादेर्यमतोत्तरीदि नियमश्च अनुदिनमत्यरूपठेत् पाठकुर्यात्
सः नत्कृष्टयालक्ष्म्यासेव्यते तंच अरिजनतोपिपरिजनवत्स्वयेत् २२ २९ युवितरात्मानंचपर्यायाति नरा
णांचित्तंरमयतिकवीनांचित्तं २९ ॐमल्लिषायौत्तमोनमः ॐकालिकादेव्यैनमः ॐभुवनेश्व

परिजनेपरिजनेपिचतंत्यजेत् २६ रमयतिविलकार्येचेषु चित्तंतरुणानवरजनचरतस्मात् रामहृदयमः क
वीनां अक्षतस्तुकृतगम्यंरम्यपद्यैक गमननेरुत्त श्रीतत्पयेविश्वमातुः २२ इंदुरन्येबहुबिंदु
गम्यागम्कुर्वघ्रूकघोयतः साधुवद्ध तत्त श्रीपते सुतुनरोपरमतत्तु नुनाविश्वमातुपरेपभपुष्पां
जलिः ३० इति श्रीचरणाचार्यविरचितंपुष्पांजलिस्तोत्रंसंपूर्णं ॥ श्री ॥ ० ॥

र्यैनमः ॐतारादेव्यैनमः ॐ भैरव्यैनमः ॐ छिन्नमस्तायनमः ॐ दुर्गायनमः ॐ नीलायनमः ॐ श्य
रायनमः ॐ भुपिपतयेनमः ॐ विश्वनाथायनमः ॐ गौरीशंकराभ्यांनमः ॐ नीलायनमः ॐ न
क्षः कालेश्वरायनमः संवत १७५५ नाशके १७२८ प्रवर्तमाने शुभकारिक पौषमासे शुक्लपक्षे
१३ भृगुवासरे लिखितं गजोगासिं विश्वनाथपितांबर स्वपठनार्थं ॥ श्री ॥ ० ॥

९

"Joint project of The Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com